

SPRAWOZDANIA

Marcin Łukaszewicz, Zbigniew Kasprzykowski, Patryk Rowiński

SPRAWOZDANIE Z AKCJI ZIMOWEGO LICZENIA PTAKÓW W DOLINACH RZEK NA NIZINIE MAZOWIECKIEJ W STYCZNIU 2012 ROKU

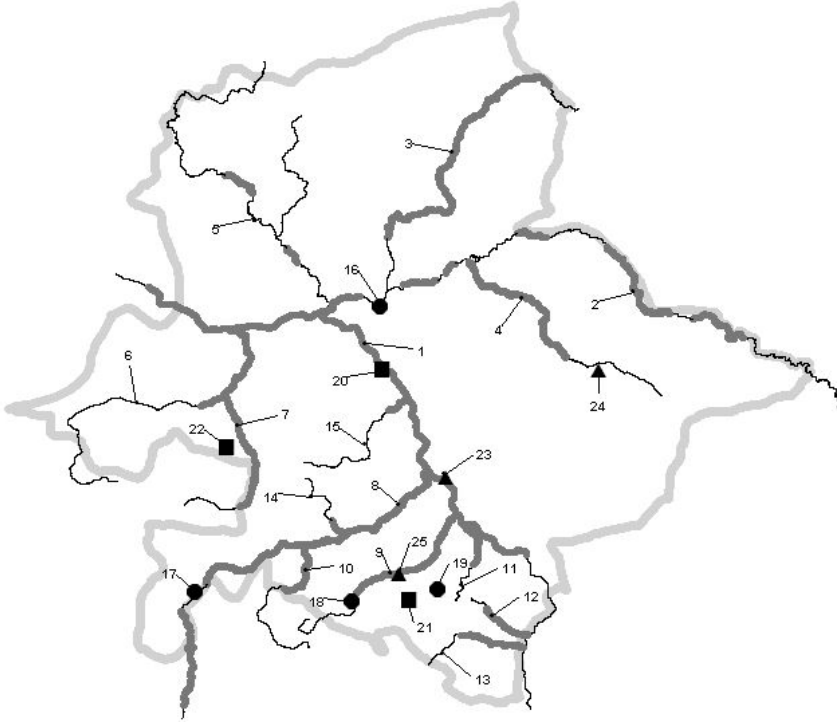
W dniach 14-22 stycznia (z terminem optymalnym 14-15 I) 2012 roku przeprowadzono po raz kolejny liczenie zimujących ptaków w dolinach rzek oraz innych wytypowanych obiektach na Nizinie Mazowieckiej. Celem akcji jest monitorowanie rozmieszczenia i liczebności populacji ptaków zimujących w regionie, ze szczególnym uwzględnieniem ptaków wodnych. Badaniami objęto 15 rzek w różnej klasie wielkości (Ryc. 1). Obserwacje prowadzono również w innych miejscach koncentracji ptaków wodnych, tj. w największych miastach regionu – Warszawie, Radomiu, Skierniewicach oraz na zbiornikach zaporowych (Zb. Zegrzyński, Zb. Sulejowski, Zb. Domaniów i Zb. Siczki). Zrezygnowano z kontrolowania wysypiska śmieci Łubna, ze względu na zamknięcie obiektu i brak występowania tam istotnych liczebności mew. Łącznie skontrolowano 1187 km biegu rzek i zbiorników: Wisła (225 km), Pilica (195 km), Narew (160 km), Bug (115 km), Liwiec (95 km), Radomka (70 km), Rawka (65 km), Bzura (55 km), Drzewiczka (35 km), Wkra (30 km), Iłzanka (30 km), Zagożdżonka (25 km), Zwolenka (25 km), Mogielanka (10 km), Jeziorka (10 km), Zbiornik Zegrzyński (20 km), Zbiornik Sulejowski (15 km), Zbiornik Domaniów (5 km) oraz Zbiornik Siczki (2 km). Wisłę skontrolowano na odcinku pomiędzy Dęblinem a Płockiem wraz ze stawami w Wildze, Liwiec – ze stawami w Siedlcach, a Radomkę – ze stawami w Piastowie.

Wyniki z niektórych kontrolowanych odcinków przekazano do centrali ogólnopolskiej akcji Monitoringu Zimujących Ptaków Wodnych, wchodzącego w skład Państwowego Monitoringu Środowiska – finansowanego i zarządzanego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie. Utrzymano zbliżoną do roku poprzedniego długość kontrolowanych rzek. Nie zmieniły się również metody zbierania materiału i prezentacji wyników (Łukaszewicz i in. 2011). W liczeniach wzięło udział łącznie 107 osób. Zima 2011/2012 była stosunkowo łagodna, a średnie temperatury dla regionu wahały się pomiędzy -5°C a $+3^{\circ}\text{C}$. Zachmurzenie w całym okresie badań od średniego do dużego; stwierdzono przelotne opady deszczu, deszczu ze śniegiem oraz lokalnie śniegu. Stan wód w Wiśle i jej dorzeczu układał się

w strefie wody niskiej i średniej. Nie notowano stanów alarmowych na żadnej z rzek w regionie. Wykazano niewielkie wahania poziomu wód. Złodzenie nie występowało na rzekach zachodniej części regionu ani Wiśle, jedynie na wschodzie notowane na Liwcu (miejscami 70-100%) oraz w ujściowych odcinkach Narwi. Złodzenie na zbiornikach nie przekraczało 10% powierzchni poszczególnych akwenów.

Skala 1:3000000

Ryc. 1. Rozmieszczenie rzek i obiektów objętych inwentaryzacją ptaków w styczniu 2012 r. Pogrubiono kontrolowane odcinki rzek. 1 – Wisła, 2 – Bug, 3 – Narew, 4 – Liwiec, 5 – Wkra, 6 – Bzura, 7 – Rawka, 8 – Pilica, 9 – Radomka, 10 – Drzewiczka, 11 – Zagożdżonka, 12 – Zwolenka, 13 – Iłżanka, 14 – Mogielanka, 15 – Jeziorka, 16 – Zbiornik Zegrzyński, 17 – Zbiornik Sulejowski, 18 – Zbiornik Domaniów, 19 – Zbiornik Siczki, 20 – Warszawa, 21 – Radom, 22 – Skierniewice, 23 – Stawy Wilga, 24 – Stawy Siedlce, 25 – Stawy Piastów

Fig. 1. Location of rivers, reservoirs and cities covered by the inventory of birds in January 2012. In bold – surveyed sections of rivers. 1 – Wisła, 2 – Bug, 3 – Narew, 4 – Liwiec, 5 – Wkra, 6 – Bzura, 7 – Rawka, 8 – Pilica, 9 – Radomka, 10 – Drzewiczka, 11 – Zagożdżonka, 12 – Zwolenka, 13 – Iłżanka, 14 – Mogielanka, 15 – Jeziorka, 16 – Tank Zegrzynski, 17 – Tank Sulejowski, 18 – Tank Domaniów, 19 – Tank Siczki, 20 – Warsaw, 21 – Radom, 22 – Skierniewice, 23 – Ponds Wilga, 24 – Ponds Siedlce, 25 – Ponds Piastow

W pierwszej dekadzie stycznia 2012 roku stwierdzono zimowanie 110 gatunków ptaków (tab. 1 i 2) z łączną liczebnością blisko 92 tys. osobników. Do konkretnego gatunku nie zaklasyfikowano 2,2% osobników, w tym większość stanowiły nieoznaczone duże mewy. Pięć taksonów zostało oznaczonych wyłącznie na poziomie podrodziny: *Anser sp.*, *Anas sp.*, *Buteo sp.*, *Certhia sp.*, *Larus sp.* – dodatkowy podział na osobniki „duże” i „małe” nieoznaczone. Wykazano 44 gatunki ptaków wodno-błotnych (tab. 1), z całkowitą liczebnością wynoszącą 68 115 os. Dominowała krzyżówka *Anas platyrhynchos* (74,3%), ponadto licznie występowały również mewa siwa *Larus canus* 5,5%, śmieszka *Chroicocephalus ridibundus* 4,6% oraz nurogęś *Mergus merganser* 3,5%. Największe zimowisko (Wisła) skupiało większość regionalnej populacji śmieszki (86,6%) i kormorana *Phalacrocorax carbo* (77,4%) oraz dużą część populacji mewy siwej (37,9%), nurogęsi (34,2%) i krzyżówki (30,6%). Na rzekach zachodniej części regionu stwierdzono 57,7% osobników zimorodka *Alcedo atthis* oraz 38,6% całkowitej liczebności czapli siwej *Ardea cinerea*. Wschodnia część regionu koncentrowała znaczną część populacji takich gatunków jak: łabędź niemy *Cygnus olor* (40,2%) i mewa srebrzysta *Larus argentatus* (37,1%). W analizowanym sezonie zbiornik Zegrzyński stanowił ważne miejsce zimowania dla mewy siwej (53,6% populacji) i gągoła *Bucephala clangula* (44%), a zbiornik Sulejowski – dla nurogęsi (24,2%). Warszawa pozostaje ważnym zimowiskiem dla krzyżówki, gdyż w granicach miasta stwierdzono 18,5% regionalnej populacji tego gatunku. Najciekawsze tegoroczne obserwacje wśród tej grupy ptaków dotyczyły pojawów w dolinie Wisły: bernikla obrożna *Branta bernicla* – 2 os. (P.P. Kozanecy) oraz siewkowych: brodziec piskliwy *Actitis hypoleucos* – 1 os. (M. Łukaszewicz) i samotnik *Tringa ochropus* – 3 os. (R. Tusiński). W Warszawie stwierdzono również świstuna chilijskiego *Anas sibilatrix* 1 os. (P.E.E. Waclawik), jednak gatunek ten nie jest zaliczany do krajowej awifauny, ze statusem „pochodzący z niewoli, zawleczony lub introdukowany”.

Wśród gatunków „lądowych” stwierdzono obecność 66 taksonów (tab. 2.) z łączną liczebnością 23625 os. Najliczniej notowane gatunki to: czyż *Carduelis spinus* (19,1% udziału w zgrupowaniu), kwiczoł *Turdus pilaris* (11,7%), bogatka *Parus major* (9,9%), kawka *Corvus monedula* (7,7%), wrona siwa *Corvus cornix* (5,8%) oraz trznadel *Emberiza citrinella* (5,1%). Średnie zagęszczenie osobników wyniosło 201,6 os./10 km. W tej grupie ptaków nie oznaczono do gatunku 0,1% całości zgrupowania. W zachodniej części regionu do gatunków dominujących zaliczono: czyża, kwiczoła i kawkę; w części wschodniej – czyża, bogatkę i wronę siwą, natomiast w dolinie Wisły – kwiczoła, wronę siwą i bogatkę. Wykazano zimowanie 10 gatunków szponiastych (tab. 2). Spośród blisko 100 bielików *Haliaeetus albicilla* 66% obserwowano w dolinie Wisły, a 67% myszołowów włochatych *Buteo lagopus* wykazano we wschodniej części Mazowsza. Do najciekawszych obserwacji należą pojawy szponiastych: orła przedniego *Aquila chrysaetos* 1 os. w dolinie Pilicy (J. Tabor), oraz sokoła wędrownego *Falco peregrinus* 1 os. w dolinie Jeziorki (Ł. Matyjasiak). Fenologiczne stwierdzenia pojedynczych osobników dotyczyły: bociana białego *Ciconia ciconia* w dolinie Iłżanki (R. Józwick), świergotka łąkowego

Anthus pratensis w dolinie Pilicy (J. Tabor) oraz w dolinie Bugu (K. Kryński), a także skowronka *Alauda arvensis* w dolinie Bugu (E. Szczepankiewicz).

Tab. 1. Liczebność ptaków wodnych zimujących w 2. dekadzie stycznia 2012 r. na Nizinie Mazowieckiej

Table 1. Numbers of waterbirds wintering in the second ten-day period of January 2012 in the Mazowian Lowland. (1) – Species, (2) – Wisła, (3) – River west, (4) – River east, (5) – Reservoir Zegrzyński, (6) – Reservoir Sulejowski, (7) – Reservoir Domaniów, (8) – Reservoir Siczki, (9) – Warsaw, (10) – Radom, (11) – Skierniewice, (12) – Total, (13) – Dominance, (14) – Number of individuals, (15) – Number of Species

Gatunek (1)	Wisła (225 km) (2)	rzeki - zachód (520 km) (3)	rzeki - wschód (400 km) (4)	Zb. Zegrzyński (20 km) (5)	Zb. Sulejowski (15 km) (6)	Zb. Domaniów (5 km) (7)	Zb. Siczki (2 km) (8)	Warszawa (9)	Radom (10)	Skierniewice (11)	Razem (1187 km) (12)	Udział (%) (13)
<i>Cygnus olor</i>	269	352	503	33	63	0	3	20	7	0	1250	1,83
<i>Cygnus columbianus</i>	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	2	>0,01
<i>Cygnus cygnus</i>	0	9	40	0	0	0	0	0	0	0	49	0,07
<i>Anser fabalis</i>	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	2	>0,01
<i>Anser albifrons</i>	0	9	1	0	0	0	0	0	0	1	11	0,02
<i>Anser anser</i>	4	0	44	0	0	0	0	0	0	0	48	0,07
<i>Anser spp.</i>	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	5	0,01
<i>Branta bernicla</i>	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	>0,01
<i>Aix galericulata</i>	0	2	0	0	0	0	0	92	0	0	94	0,14
<i>Anas penelope</i>	43	0	4	0	1	0	0	0	0	0	48	0,07
<i>Anas strepera</i>	0	3	0	0	0	0	0	1	0	0	4	>0,01
<i>Anas crecca</i>	12	28	25	101	10	0	1	1	1	2	181	0,26
<i>Anas platyrhynchos</i>	15495	9553	11923	362	1269	170	456	9398	1476	530	50632	74,3
<i>Anas acuta</i>	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	>0,01
<i>Anas spp.</i>	0	1	10	0	0	0	0	0	0	0	11	0,02
<i>Aythya ferina</i>	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	>0,01
<i>Aythya fuligula</i>	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	5	0,01
<i>Aythya marila</i>	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	>0,01
<i>Melanitta fusca</i>	2	0	0	12	9	0	0	0	0	0	23	0,03
<i>Bucephala clangula</i>	618	122	160	835	160	0	0	1	0	0	1896	2,78

cd. tabeli na następnej stronie

cd. tabeli

<i>Mergellus albellus</i>	5	3	6	60	1	0	0	0	0	0	75	0,11
<i>Mergus serrator</i>	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	>0,01
<i>Mergus merganser</i>	811	342	362	217	573	42	2	22	0	0	2371	3,48
<i>Gavia stellata</i>	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	>0,01
<i>Gavia arctica</i>	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	>0,01
<i>Tachybaptus ruficollis</i>	0	13	4	3	0	0	0	0	0	0	20	0,03
<i>Podiceps cristatus</i>	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	3	>0,01
<i>Podiceps grisegena</i>	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2	>0,01
<i>Phalacrocorax carbo</i>	1003	38	191	64	0	0	0	0	0	0	1296	1,9
<i>Egretta alba</i>	44	17	13	0	0	0	0	0	0	0	74	0,11
<i>Ardea cinerea</i>	105	150	113	2	7	6	0	4	0	1	388	0,57
<i>Rallus aquaticus</i>	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	>0,01
<i>Gallinula chloropus</i>	0	2	0	0	0	0	0	4	2	0	8	0,01
<i>Fulica atra</i>	0	4	1	0	0	0	0	142	0	0	147	0,21
<i>Grus grus</i>	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2	>0,01
<i>Vanellus vanellus</i>	5	2	0	0	0	0	0	0	0	0	7	0,01
<i>Actitis hypoleucos</i>	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	>0,01
<i>Tringa ochropus</i>	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	>0,01
<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	2731	0	45	200	0	0	0	174	4	0	3154	4,63
<i>Larus canus</i>	1493	3	59	2015	0	2	0	187	0	0	3759	5,52
<i>Larus argentatus</i>	238	0	146	5	0	0	0	4	0	0	393	0,58
<i>Larus cachinnans</i>	44	0	5	3	0	0	0	0	0	0	52	0,08
<i>Larus marinus</i>	3	0	0	9	0	0	0	0	0	0	12	0,02
<i>Larus spp. – male</i>	45	0	0	0	0	0	0	0	0	0	45	0,07
<i>Larus spp. – duże</i>	235	1	24	1714	4	1	0	0	0	0	1979	2,9
<i>Alcedo atthis</i>	3	30	12	1	0	0	1	1	2	2	52	0,08
<i>Ais sponsa*</i>	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	>0,01
<i>Anas sibilatrix*</i>	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	>0,01
N os. (14)	23214	10691	13702	5639	2101	223	463	10053	1492	537	68115	-
N gat. (+spp.) (15)	22 (+2)	24 (+2)	24 (+3)	19 (+1)	10 (+1)	6 (+1)	5	16	6	6	44 (+4)	-
D (%) (13)	34,1	15,7	20,1	8,3	3,1	0,3	0,7	14,7	2,2	0,8	100	-

*) gatunki stwierdzone w kraju, lecz nie zaliczone do krajowej awifauny (pochodzące z niewoli, zawlezione lub introdukowane).

*) species recorded from the country but not included to the native avifauna (originating from captivity, brought, or introduced).

Tab. 2. Liczebność ptaków lądowych zimujących w 2. dekadzie stycznia 2012 r. w dolinach rzek Niziny Mazowieckiej

Table 2. Numbers of land birds wintering in the second ten-day period of January 2012 in river valleys of the Mazowian Lowland. (1) – Species, (2) – Wisła, (3) – River west, (4) – River east, (5) – Total, (6) – Dominance, (7) – Density per 10 km, (8) – Number of individuals, (9) – Number of Species

Gatunek (1)	Wisła (225 km) (2)	rzeki - zachód* (527 km) (3)	rzeki - wschód** (420 km) (4)	Razem (1172 km) (5)	Udział (%) (6)	Zagęszczenie (os./10 km) (7)
<i>Perdix perdix</i>	0	3	7	10	0,04	0,08
<i>Phasianus colchicus</i>	20	79	10	109	0,46	0,93
<i>Ciconia ciconia</i>	0	1	0	1	>0,01	>0,01
<i>Haliaeetus albicilla</i>	63	15	17	95	0,4	0,81
<i>Circus cyaneus</i>	0	0	2	2	0,01	0,02
<i>Accipiter gentilis</i>	7	13	7	27	0,11	0,23
<i>Accipiter nisus</i>	2	18	6	26	0,11	0,22
<i>Buteo buteo</i>	36	129	100	265	1,12	2,26
<i>Buteo lagopus</i>	0	2	7	9	0,04	0,08
<i>Buteo sp.</i>	0	5	5	10	0,04	0,08
<i>Aquila chrysaetos</i>	0	1	0	1	>0,01	>0,01
<i>Falco tinnunculus</i>	0	4	1	5	0,02	0,04
<i>Falco columbarius</i>	0	1	0	1	>0,01	>0,01
<i>Falco peregrinus</i>	0	1	0	1	>0,01	>0,01
<i>Streptopelia decaocto</i>	11	21	61	93	0,39	0,79
<i>Strix aluco</i>	1	0	0	1	>0,01	>0,01
<i>Picus viridis</i>	1	8	13	22	0,09	0,18
<i>Dryocopus martius</i>	10	25	32	67	0,28	0,57
<i>Dendrocopos major</i>	18	105	63	186	0,79	1,58
<i>Dendrocopos syriacus</i>	1	1	0	2	0,01	0,01
<i>Dendrocopos medius</i>	4	8	8	20	0,08	0,17
<i>Dendrocopos minor</i>	3	8	9	20	0,08	0,17
<i>Alauda arvensis</i>	0	0	1	1	>0,01	>0,01

cd. tabeli na następnej stronie

cd. tabeli

<i>Eremophila alpestris</i>	0	0	14	14	0,06	0,12
<i>Anthus pratensis</i>	0	1	1	2	0,01	>0,01
<i>Bombycilla garrulus</i>	73	458	20	551	2,33	4,7
<i>Troglodytes troglodytes</i>	6	187	66	259	1,09	2,21
<i>Erithacus rubecula</i>	2	13	1	16	0,07	0,13
<i>Turdus merula</i>	57	58	16	131	0,55	1,11
<i>Turdus pilaris</i>	780	1298	690	2768	11,7	23,6
<i>Turdus viscivorus</i>	11	41	24	76	0,32	0,65
<i>Regulus regulus</i>	8	63	62	133	0,56	1,13
<i>Panurus biarmicus</i>	0	4	0	4	0,02	0,03
<i>Aegithalos caudatus</i>	13	133	99	245	1,04	2,09
<i>Cyanistes caeruleus</i>	103	460	385	948	4,01	8,09
<i>Parus major</i>	244	1069	1034	2347	9,93	20
<i>Lophophanes cristatus</i>	8	46	15	69	0,29	0,58
<i>Periparus ater</i>	0	8	5	13	0,05	0,11
<i>Poecile montanus</i>	12	40	65	117	0,49	0,99
<i>Poecile palustris</i>	0	67	81	148	0,63	1,26
<i>Sitta europea</i>	8	35	25	68	0,29	0,58
<i>Certhia familiaris</i>	4	7	5	16	0,07	0,13
<i>Certhia brachydactyla</i>	1	11	8	20	0,08	0,17
<i>Certhia sp.</i>	3	6	9	18	0,07	0,15
<i>Lanius excubitor</i>	2	21	8	31	0,13	0,26
<i>Garrulus glandarius</i>	37	212	234	483	2,04	4,12
<i>Pica pica</i>	24	221	362	607	2,57	5,17
<i>Corvus monedula</i>	80	1141	595	1816	7,69	15,5
<i>Corvus frugilegus</i>	118	415	63	596	2,52	5,08
<i>Corvus cornix</i>	311	148	916	1375	5,82	11,7
<i>Corvus corax</i>	48	153	250	451	1,91	3,84
<i>Sturnus vulgaris</i>	10	71	33	114	0,48	0,97
<i>Passer domesticus</i>	0	40	62	102	0,43	0,87
<i>Passer montanus</i>	64	360	234	658	2,78	5,61
<i>Fringilla coelebs</i>	1	77	26	104	0,44	0,88
<i>Fringilla montifringilla</i>	0	1	1	2	0,01	>0,01
<i>Chloris chloris</i>	16	412	251	679	2,87	5,79
<i>Carduelis carduelis</i>	59	198	335	592	2,5	5,05
<i>Carduelis spinus</i>	88	2172	2258	4518	19,1	38,5
<i>Carduelis cannabina</i>	60	4	0	64	0,27	0,54

cd. tabeli na następnjej stronie

cd. tabeli

<i>Carduelis flavirostris</i>	0	0	17	17	0,07	0,14
<i>Carduelis flammea</i>	0	1	3	4	0,02	0,03
<i>Loxia curvirostra</i>	0	0	1	1	>0,01	>0,01
<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	53	257	258	568	2,4	4,84
<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	0	372	72	444	1,88	3,78
<i>Emberiza citrinella</i>	113	614	488	1215	5,14	10,4
<i>Emberiza schoeniclus</i>	0	60	5	65	0,27	0,55
<i>Emberiza calandra</i>	0	182	0	182	0,77	1,55
N os. (8)	2594	11585	9446	23625	100	Zśr. = 201,6
N gat. (+spp.) (9)	44 (+1)	60 (+2)	57 (+2)	66 (+2)	-	-
D (%) (6)	11	49	40	100	-	-

*) do wyników z części zachodniej regionu włączono obserwacje ze Zbiornika Domaniów (D = 5 km) i Zbiornika Siczki (D = 2 km)

*) results from the western part of the region include observations on Reservoirs Domianów (D = 5 km) and Siczki (D = 2 km)

**) do wyników z części wschodniej regionu włączono obserwacje ze Zbiornika Zegrzyńskiego (D = 20 km)

**) results from the eastern part of the region include observations on Reservoir Zegrzyński (D = 20 km)

W liczeniach udział wzięli: Joanna i Krzysztof Antczak, Barbara Barańska, Paweł Barański, Przemysław Boguszewski, Geoff Boulton, Sławomir Chmielewski, Tomasz Chodkiewicz, Piotr Chołuj, Paweł Cieśluk, Maciej Cmoch, Artur Dębski, Adam Dmoch, Julia Dobrzańska, Andrzej Dombrowski, Marcin Dziedzic, Tomasz Dzierżanowski, Marek Elas, Krzysztof Gaszewski, Sławomir Giziński, Michał Głowka, Artur Goławski, Mateusz Grzębkowski, Cezary Iwańczuk, Robert Józwiak, Sławomir Kasjaniuk, Zbigniew Kasprzykowski, Marcin Kaźmierczak, Szymon Kielan, Marcin Kociniak, Beata Kojtek, Artur Koliński, Zbigniew Koludzi, Katarzyna Konik, Artur Kornacki, Dariusz Kwiatkowski, Dorota Kwiatkowska, Paweł Kozanecki, Piotr Kozanecki, Radosław Kozik, Robert Kraska, Konrad Królikowski, Kamil Kryński, Rafał Kuropieska, Mieczysław Kurowski, Michał Lecyk, Marcin Łukaszewicz, Paweł Malczyk, Antoni Marczewski, Łukasz Matyjasiak, Michał Maniakowski, Dariusz Michałowski, Anna Mikołajewska, Artur Mikołajewski, Cezary Mitrus, Mariusz Mołęda, Marek Murawski, Jarosław Mydlak, Justyna Niewolewska, Tomasz Nowacki, Mirosław Nowicki, Adam Olszewski, Tadeusz Osicki, Stanisław Oszkiel, Rafał Patryniak, Krzysztof Pietrasz, Olga Poleszczuk, Łukasz Poławski, Paweł Pstrokoński, Marcin Rejmer, Patryk Rowiński, Cezary Sadowy, Krzysztof Serafin, Marcin Sidelnik, Karol Sieczak, Sergiusz Skrobiński, Jacek Słupek, Marek Smolak, Adam Snopek, Samuel Sosnowski, Tomasz Stański, Łukasz Stępień, Jarosław Stolarz, Przemysław Stolarz, Adrian Szafranski, Ewa Szczepankiewicz, Krzysztof Szulak, Erazm Szulc, Mateusz Szweda, Jacek Tabor, Robert Tęcza, Piotr Tomasik, Joanna Tusień, Magdalena

Tusień, Marian Tusień, Rafał Tusiński, Marek Twardowski, Sebastian Tylkowski, Tomasz Uchimiak, Emil Waclawik, Ewa Waclawik, Paweł Waclawik, Marcin Wężyk, Marcin Wieczorek, Monika Wojnar, Bartłomiej Woźniak, Krzysztof Woźniak.

Składamy serdeczne podziękowania wszystkim uczestnikom tegorocznych liczeń zachęcając do dalszego udziału w akcji. Za przygotowanie mapy obszaru liczeń dziękujemy Cezaremu Kurysowi.

Literatura

Łukaszewicz M., Kasprzykowski Z., Rowiński P. 2011. *Sprawozdanie z akcji zimowego liczenia ptaków w dolinach rzek na Nizinie Mazowieckiej w styczniu 2011 roku.* Kulon 16: 99-108.

Adresy autorów:

Marcin Łukaszewicz, Mazowiecko-Świętokrzyskie Towarzystwo Ornitologiczne, ul. Nadrzeczna 18, 26-630 Jedlnia-Letnisko, e-mail: lukaszewicz-m@wp.pl
Zbigniew Kasprzykowski, Katedra Ekologii i Ochrony Środowiska, Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny, ul. Prusa 12, 08-110 Siedlce, e-mail: zbykas@uph.edu.pl
Patryk Rowiński, Samodzielny Zakład Zoologii Leśnej i Łowictwa, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, ul. Nowoursynowska 159, 02-776 Warszawa, e-mail: nuthatch@wp.pl

REPORT ON WINTER BIRD COUNTS IN RIVER VALLEYS OF THE MAZOVIAN LOWLAND IN JANUARY 2012

Summary

During 14-22 January 2012, birds wintering in river valleys of Mazovia were counted. Observations were conducted along 15 rivers (Photo 1), and also in towns – Warsaw, Radom, and Skierniewice, and on dam reservoirs (Zegrzyński, Sulejowski, Domaniów, and Siczki). A total of 1187 km of river courses and reservoirs were surveyed: rivers Wisła (225 km), Pilica (195 km), Bug (115 km), Liwiec (95 km), Radomka (70 km), Narew (160 km), Rawka (65 km), Drzewiczka (35 km), Wkra (30 km), Hżanka (30 km), Bzura (55 km), Zagożdżonka (25 km), Zwolenka (25 km), Mogielanka (10 km), and Jeziorka (10 km), reservoirs Zegrzyński (20 km), Sulejowski (15 km), Domaniów (5 km), and Siczki (2 km). Wisła was surveyed with ponds in Wilga, Liwiec with ponds in Siedlce, and Radomka with ponds in Piastów. The winter of 2011/2012 was mild, cloudiness from medium to large, and occasional rainfall. At least 110 bird species were recorded (Tabs. 1 and 2), represented by nearly 92 thousand individuals, including 44 species of waterbirds represented by 68 115 individuals (Tab.1). The dominant species comprised Mallard *Anas platyrhynchos* (74.3%), Common Gull *Larus canus* (5.5%), Black-headed Gull *Chroicocephalus ridibundus* (4.6%) and Goosander *Mergus merganser* (3.5%). Among land birds, 66 species were noted (Tab. 2), represented by 23 625 individuals. The dominant species included Siskin *Carduelis spinus* (19.1%), Fieldfare (11.7%), Great Tit (9.9%) and Jackdaw (7.7%). The mean density was 201.6 ind/10 km.